

Lékařem za hranicemi moderní medicíny

Jednou z velkých výhod povolání lékaře je, že je toto povolání svou podstatou idealistické. Má svůj nedosažitelný ideál dokonale vzdělaného, bezchybného a laskavého lékaře, který dokáže efektivně pomoci nemocným. Chirurg nebo urolog k němu směřuje každodenní prací a jeho naplnění spočívá v tom, že nikdy nevysloví to, co horolezec po zdolání osmitisícovky: „Jsem tu! A co dál?“ Doprovázející únava a frustrace lékaře pramení z neporazitelnosti nemocí a smrti a z toho, že v praxi mnoho věcí není, jak by mělo být. Má-li někdo z vážených urologů právě takový pocit v české nemocnici, doporučil bych pro srovnání návštěvu Awassa University Hospital v Etiopii.

Jsem tu jako dětský urolog druhý týden, abych pomohl místnímu dětskému chirurgovi doktoru Wondemu s urologickou operativou. Pokročilá, léta neléčená litiáza močových cest, striktury zadní uretry po poranění pánve, tumory ledvin a měchýře nebo proximální hypospadie jsou pro Wondeho vedle celého spektra chirurgických patologií denním chlebem v zemi, kde je 12 dětských chirurgů na populaci 100 milionů lidí. Šestatřicetiletý Wonde má dobrý smysl pro humor, šikovné ruce a je velmi dobře vzdělaný, mimo jiné díky stážím v Německu a Spojených

státech. A taky je velmi zoufalý z toho, v jakých podmínkách pracuje.

Tato univerzitní nemocnice je dysfunkční do té míry, že řada dětských pacientů na přeplněných odděleních denně umírá proto, že se nedostali na sál, kde jeden den chybí sterilní nástroje a roušky, druhý den nefunguje voda nebo elektřina, další den je program přeplněný jinými kritickými pacienty a další den nepřišel někdo do práce bez udání důvodu a má klíče od endoskopické věže v kapse bundy doma na věšáku. Příčin, proč všechno stojí a nic nefunguje, jak by mělo, je fantastické množství. Přesto se Wonde dokáže usmívat, odoperovat řadu šťastnějších dětí a věří, že jeho práce má smysl. Jeho cesta se mi ovšem zdá poněkud sebevraždná. Operovat dokáže totiž jen proto, že je denně i po skončení pracovní doby doma na telefonu, a když dorazí na sál roušky, spustí elektřina nebo někdo na motorce přiveze klíč od věže, vydá se na sál bez ohledu na to, zda je večer nebo víkend. Tomu říkám pracovní nasazení.

Česká republika je bohatá a demokratická země s vynikajícím zdravotnictvím, které funguje díky každodennímu nasazení vzdělaných lékařů, sester, techniků, manažerů a dalších zodpovědných lidí. Navzdory tomu mívám někdy pocit, že ne

všichni čeští lékaři věří v poslání medicíny tak silně jako doktor Wonde, ztracený v marasmu malého města prostoupeného kmenovými konflikty kdesi na jihu Etiopie. Wonde navzdory skutečnosti, která ho obklopuje a sráží den co den na kolena, věří ve svou obrovskou zemi hrdých Etiopanů s tisíciletou historií a kulturou, která nebyla nikdy kolonizovaná. Věřící ve svého mladého premiéra etiopské vlády Ahmeda Abyie, který zemi otevřel po desetiletích uzavřenosti západnímu světu a doufá, že jednoho dne bude mít Etiopie stejně funkční nemocnice jako třeba Česká republika.

MUDr. Jan Trachta

Klinika dětské chirurgie 2. LF UK a FN Motol, Praha